

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการนำเสนอเนื้อหาการดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ในด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อเสนอแนะและแนวทางการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษา

1. การดำเนินงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาในด้านการบริหาร งานเทคนิคและการบริการ
2. ปัญหาในการดำเนินงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ มีการจัดหมู่ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน และมีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุด
2. ปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ประสบในระดับมากคือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศและขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารห้องสมุดหรือหัวหน้าห้องสมุดหรือผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 38 แห่ง แห่งละ 1 คน

รวมทั้งหมด 38 คน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 1 - 4)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ในด้านการบริหาร งานเทคนิคและการบริการ (ตารางที่ 5 - 43)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 44 - 46)

จากแบบสอบถามที่แจกไปให้ผู้บริหารห้องสมุดหรือหัวหน้าห้องสมุดหรือผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 38 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมทั้งหมด 38 คน โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 37 ชุด (ตารางที่ 1) เมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 1 ชุด ดังนั้นแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ได้เป็นจำนวน 36 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.30

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. ข้อมูลเบื้องต้นของห้องสมุด

1.1 จำนวนวัสดุตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ผลการศึกษานับจำนวนวัสดุตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 2) จากห้องสมุด 35 แห่ง พบว่า

หนังสือภาษาไทยในห้องสมุด 35 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีหนังสือภาษาไทย 5,001 – 10,000 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีหนังสือภาษาไทย 5,001 – 10,000 เล่ม และห้องสมุด

สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีหนังสือภาษาไทย 1,000 – 5,000 เล่ม

หนังสือภาษาอังกฤษที่ห้องสมุด 35 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีหนังสือภาษาอังกฤษ 1,000 – 5,000 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีหนังสือภาษาอังกฤษ 1,000 – 5,000 เล่ม

หนังสืออ้างอิงภาษาไทยที่ห้องสมุด 25 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 100 – 500 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง มีหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 100 – 500 เล่ม

หนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุด 24 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีหนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ 100 – 500 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีหนังสืออ้างอิงภาษาไทย 100 – 500 เล่ม

วารสารภาษาไทยที่ห้องสมุด 31 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง มีวารสารภาษาไทยต่ำกว่า 100 รายชื่อ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีวารสารภาษาไทยต่ำกว่า 100 รายชื่อ

วารสารภาษาต่างประเทศที่ห้องสมุด 32 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีวารสารภาษาต่างประเทศต่ำกว่า 100 ชื่อ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง มีวารสารภาษาต่างประเทศ 100 – 500 ชื่อ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง มีวารสารภาษาต่างประเทศต่ำกว่า 100 ชื่อ

หนังสือพิมพ์ที่ห้องสมุด 27 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง มีหนังสือพิมพ์ต่ำกว่า 5 ชื่อ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีหนังสือพิมพ์ต่ำกว่า 5 ชื่อ

จุลสารที่ห้องสมุด 17 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีจุลสารต่ำกว่า 100 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง เท่ากัน มีจุลสารต่ำกว่า 100 เล่ม และ 100 – 500 เล่ม และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีจุลสารต่ำกว่า 100 เล่ม

นวนิยายที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 4 แห่งมีนวนิยายต่ำกว่า 50 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง เท่ากัน มีนวนิยายต่ำกว่า 50 เล่ม และ 50 – 100 เล่ม และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีนวนิยายต่ำกว่า 50 เล่ม

งานวิจัยที่ห้องสมุด 28 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 14 แห่ง มีงานวิจัย 100 – 500 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีงานวิจัย 100 – 500 เล่ม

วิทยานิพนธ์ที่ห้องสมุด 28 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีวิทยานิพนธ์ต่ำกว่า 1,000 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 14 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีวิทยานิพนธ์ต่ำกว่า 1,000 เล่ม

สิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ห้องสมุด 6 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีสิ่งพิมพ์รัฐบาล 100 – 5,000 เล่ม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีสิ่งพิมพ์รัฐบาล 100 – 5,000 เล่ม

กฤตภาคที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 3 แห่ง มีกฤตภาคต่ำกว่า 500 ชิ้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีกฤตภาค 2,000 ชิ้น ขึ้นไป และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีกฤตภาคต่ำกว่า 500 ชิ้น

1.2 จำนวนวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ผลการศึกษานับจำนวนวัสดุไม่ตีพิมพ์ที่มีในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 3) จากห้องสมุด 31 แห่ง พบว่า

สไลด์ที่ห้องสมุด 10 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีสไลด์ต่ำกว่า 100 ชุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง มีสไลด์ 100 - 1,000 ชุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง มีสไลด์ต่ำกว่า 100 ชุด

เทปบันทึกเสียงที่ห้องสมุด 19 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 100 ม้วน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 100 ม้วน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง เท่ากัน มีเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 100 ม้วนและ 100 - 1,000 ม้วน

วีดิทัศน์ที่ห้องสมุด 23 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีวีดิทัศน์ 100 - 500 ม้วน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีวีดิทัศน์ 100 - 500 ม้วน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีวีดิทัศน์ต่ำกว่า 100 ม้วน

VCD ที่ห้องสมุด 19 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มี VCD ต่ำกว่า 100 แผ่น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มี VCD ต่ำกว่า 100 แผ่น และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มี VCD ต่ำกว่า 100 แผ่น

DVD ที่กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ 3 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มี DVD ต่ำกว่า 100 แผ่น

ฐานข้อมูลซีดีรวมที่ห้องสมุด 15 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีฐานข้อมูลซีดีรวมต่ำกว่า 10 ฐาน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีฐานข้อมูลซีดีรวมต่ำกว่า 10 ฐาน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง เท่ากัน มีฐานข้อมูลซีดีรวมต่ำกว่า 10 ฐาน และ 10 – 50 ฐาน

ฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุด 12 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีฐานข้อมูลออนไลน์ต่ำกว่า 10 ฐาน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีฐานข้อมูลออนไลน์ต่ำกว่า 10 ฐาน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง เท่ากัน มีฐานข้อมูลออนไลน์ต่ำกว่า 10 ฐาน และ 10 – 50 ฐาน

ไมโครฟิชที่กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ 3 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีไมโครฟิช 5,000 แผ่น ขึ้นไป

ไมโครฟิล์มที่กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ 2 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน มีไมโครฟิล์มต่ำกว่า 100 แผ่น และ 100 แผ่น ขึ้นไป

แผนที่ที่กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ 1 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดมีแผนที่ 10 แผ่น ขึ้นไป

รูปภาพที่ห้องสมุด 2 แห่งระบุจำนวน พบว่า กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ 1 แห่ง มีรูปภาพ 100 ภาพ ขึ้นไป และกลุ่มห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ 1 แห่ง มีรูปภาพต่ำกว่า 100 ภาพ

1.3 จำนวนผู้ใช้บริการ

ผลการศึกษาจำนวนผู้ใช้บริการของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 4) จากห้องสมุด 35 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีผู้ใช้บริการ 10,000 คนขึ้นไป เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีผู้ใช้บริการ 10,000 คนขึ้นไป และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีผู้ใช้บริการ 501 – 1,000 คน

2. การดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาในด้าน

การบริหาร

2.1 โครงสร้างการบริหารของห้องสมุด

ผลการศึกษาโครงสร้างการบริหารของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 5) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง สังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง สังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นห้องสมุดคณะ ซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการที่สำคัญ ดังนั้นห้องสมุดคณะจึงสังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ ดังนั้นจากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบัน อุดมศึกษาส่วนใหญ่สังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากเป็นจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของห้องสมุดทั้งหมด

2.2 การแบ่งฝ่ายงานของห้องสมุด

ผลการศึกษาการแบ่งฝ่ายงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 6) พบว่า ห้องสมุดจำนวน 26 แห่ง มีการแบ่งฝ่ายงาน และจำนวน 10 แห่ง ไม่มีการแบ่งฝ่ายงาน สำหรับห้องสมุดที่มีการแบ่งฝ่ายงานนั้น พบว่า ทุกแห่ง เท่ากัน (26 แห่ง) มีการแบ่งเป็นฝ่ายงานเทคนิคและฝ่ายงานบริการ

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ทุกแห่ง ห้องสมุดทางการแพทย์ (17 แห่ง) และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ (9 แห่ง) มีการแบ่งฝ่ายงานเทคนิคและฝ่ายงานบริการ ส่วนห้องสมุดที่ไม่มีการแบ่งฝ่ายงานเป็นห้องสมุดทางการแพทย์ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ กลุ่มละ 5 แห่ง เท่ากัน

สำหรับสาเหตุที่ไม่มีการแบ่งฝ่ายงานนั้น ห้องสมุด 10 แห่ง มีห้องสมุด 3 แห่ง ที่ระบุสาเหตุ คือ มีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว (1 แห่ง) และเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก (2 แห่ง)

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการแบ่งฝ่ายงานของห้องสมุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดคณะมีภาระงานมาก ดังนั้นการแบ่งฝ่ายงานจึงมีความสำคัญในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะวางแผนและมีขอบเขตในการทำงานให้ชัดเจน เพื่อที่จะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของห้องสมุดแต่ละแห่ง และปัจจัยที่มีผลต่อการแบ่งฝ่ายงาน คือ ขนาดของห้องสมุดและจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

2.3 นโยบายการดำเนินงานของห้องสมุด

ผลการศึกษานโยบายการดำเนินงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 7) พบว่า ห้องสมุดจำนวน 27 แห่ง ไม่มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร และจำนวน 9 แห่ง มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร

จากห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง ที่ระบุว่ามีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีนโยบายด้านการบริหาร และจำนวนใกล้เคียงกัน 6 แห่ง มีนโยบายด้านบริการ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีนโยบายด้านการบริหาร และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีนโยบายด้านบริการ

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุดทั้ง 27 แห่งที่ไม่มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น พบว่า เป็นห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 14 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 13 แห่ง และห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 8 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับสาเหตุที่ไม่มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ห้องสมุด 27 แห่ง มีห้องสมุด 10 แห่ง ที่ระบุสาเหตุ ดังนี้ นโยบายขึ้นอยู่กับคณะ (3 แห่ง) นโยบายขึ้นอยู่กับคณะกรรมการ (4 แห่ง) เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก (2 แห่ง) และนโยบายขึ้นอยู่กับหอสมุดกลาง (1 แห่ง)

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นห้องสมุดคณะ ดังนั้นนโยบายต่างๆ จึงใช้นโยบายของคณะ ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยอาจไม่ต้องมีนโยบายของห้องสมุดเป็นลายลักษณ์อักษร

2.4 แผนงานของห้องสมุด

ผลการศึกษาแผนงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 8) สำหรับแผนพัฒนาประจำปี พบว่า ห้องสมุดจำนวน 21 แห่ง มีแผนพัฒนาประจำปี และจำนวน 15 แห่ง ไม่มีแผนพัฒนาประจำปี สำหรับแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ห้องสมุดจำนวน 18 แห่ง เท่ากัน มีแผนปฏิบัติการประจำปี และไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด สำหรับแผนพัฒนาประจำปี พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 14 แห่ง มีแผนพัฒนาประจำปี และจำนวน 8 แห่ง ไม่มีแผนพัฒนาประจำปี และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 7 แห่ง เท่ากัน มีแผนพัฒนาประจำปี และไม่มีแผนพัฒนาประจำปี สำหรับแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีแผนปฏิบัติการประจำปี และจำนวน 10 แห่ง ไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง ไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี และจำนวน 6 แห่ง มีแผนปฏิบัติการประจำปี

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีแผนพัฒนาประจำปี โดยแผนพัฒนาประจำปีเป็นการแสดงเค้าโครงของสิ่งที่ประสงค์จะจัดทำ หรือจะดำเนินการในช่วงนั้นๆ และได้นำเสนอขึ้นมาเพื่อการพิจารณาให้จัดสรรทรัพยากร หรือเพื่อขออนุมัติงบประมาณสำหรับการปฏิบัติในช่วงปีงบประมาณนั้นๆ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2532) จึงเป็นแผนที่ห้องสมุดควรมี และห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี โดยแผนปฏิบัติการประจำปีเป็นการวางแผนเพื่อปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ เนื่องจากได้รับอนุมัติทั้งแผนงานและทรัพยากรเป็นการแน่นอนและมีการจัดสรร

งบประมาณสนับสนุนแล้ว กล่าวคือ เป็นการดำเนินงานตามแผนพัฒนาประจำปี ดังนั้นห้องสมุดอาจไม่ต้องมีแผนปฏิบัติการประจำปี

2.5 แผนพัฒนาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปีของห้องสมุด

ผลการศึกษาแผนพัฒนาประจำปีของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 9) จากห้องสมุด 21 แห่ง ที่ระบุว่ามีแผนพัฒนาประจำปี ดังนั้นจากห้องสมุด 20 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 14 แห่ง มีแผนพัฒนาด้านการบริการ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีแผนพัฒนาด้านการบริการ

ผลการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 10) จากห้องสมุดจำนวน 18 แห่งที่ระบุว่ามีแผนปฏิบัติการประจำปี พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีแผนด้านการบริการ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่าห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีแผนด้านการบริหาร และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง มีแผนด้านการบริการ

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีแผนพัฒนาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการบริการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การบริการถือเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุด การบริการที่ดีจะส่งผลทำให้มีผู้เข้าใช้บริการห้องสมุดเป็นจำนวนมาก ดังนั้นห้องสมุดจึงให้ความสำคัญกับงานบริการและการวางแผนพัฒนาประจำปีและแผนพัฒนาประจำปีในด้านบริการมากที่สุด

2.6 จำนวนบุคลากรในห้องสมุด

ผลการศึกษาจำนวนบุคลากรในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 11) เมื่อพิจารณาดำแหน่งและวุฒิการศึกษา พบว่า ห้องสมุดจำนวน 20 แห่ง มีตำแหน่งบรรณารักษ์ วุฒิกการศึกษาปริญญาโท 1–5 คน ซึ่งเป็นของห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 11 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 9 แห่ง ห้องสมุดจำนวน 20 แห่ง มีตำแหน่งบรรณารักษ์ วุฒิกการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน ซึ่งเป็น

ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 15 คน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 5 คน และห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง มีตำแหน่งบรรณารักษ์ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 6–10 คน ซึ่งเป็นของห้องสมุดทางการแพทย์

ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง มีตำแหน่งนักเอกสารสนเทศ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน ซึ่งเป็นของห้องสมุดทางการแพทย์

ห้องสมุดจำนวน 5 แห่ง มีตำแหน่งนักวิชาการศึกษา วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน ซึ่งเป็นห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 3 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง

ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง มีตำแหน่งนักวิชาการคอมพิวเตอร์ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน ซึ่งเป็นห้องสมุดทางการแพทย์และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน

ห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาปริญญาโท 1–5 คน ซึ่งเป็นของห้องสมุดทางการแพทย์ ห้องสมุดจำนวน 19 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน 17 แห่ง และ 6–10 คน 2 แห่ง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุดพบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 10 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 7 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 1–5 คน และห้องสมุดทางการแพทย์ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาปริญญาตรี 6–10 คน และห้องสมุดจำนวน 20 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 1–5 คน 16 แห่ง และ 10 คน ขึ้นไป 4 แห่ง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 7 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 1–5 คน และห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 10 คน ขึ้นไป ซึ่งเป็นของห้องสมุดทางการแพทย์

จากการศึกษาที่พบว่า ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่เป็นกลุ่มที่ไม่มีความรู้วิชาชีพทางบรรณารักษศาสตร์ (Non-Professional librarians) คือ

เป็นบุคลากรฝ่ายสนับสนุน โดยปกติจะเป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ของห้องสมุด ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ในงานต่างๆ ของห้องสมุด (Stueart and Moran, 2003 : 215)

2.7 การพัฒนาบุคลากรห้องสมุด

ผลการศึกษาการพัฒนาบุคลากรในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 12) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 34 แห่ง มีการพัฒนาบุคลากร และจำนวน 2 แห่ง ไม่มีการพัฒนาบุคลากร เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 21 แห่ง มีการพัฒนาบุคลากร และจำนวน 1 แห่ง ไม่มีการพัฒนาบุคลากรและห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีการพัฒนาบุคลากร และจำนวน 1 แห่ง ไม่มีการพัฒนาบุคลากร

เมื่อสอบถามถึงกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ การฝึกอบรม เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ การฝึกอบรม

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีการพัฒนาบุคลากรห้องสมุด เนื่องจากการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2526 : 41-45) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้พัฒนาการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ มีโอกาสรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมอาชีพทั้งในหน่วยงานของตนเองและนอกหน่วยงานตลอดจนให้มีโอกาสได้ปรับปรุงวิทยฐานะให้สูงขึ้น เพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ (จารุวรรณ ลินธุโสภณ, 2527 : 98) นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินการเพื่อช่วยให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น (ฐิระ ประวารพฤษ, 2538 : 2) และจากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ มีกิจกรรมการฝึกอบรม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การฝึกอบรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาหรือฝึกฝนบุคลากรให้เรียนรู้ และมีความชำนาญมากขึ้น โดยมุ่งให้บุคลากรได้เรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะในช่วงระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้

2.8 แหล่งงบประมาณของห้องสมุด

ผลการศึกษาแหล่งงบประมาณของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 13) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 32 แห่ง งบประมาณมาจาก งบประมาณแผ่นดิน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 20 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง งบประมาณมาจากงบประมาณแผ่นดิน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นห้องสมุดของรัฐทั้งหมด ดังนั้นงบประมาณจึงมาจาก งบประมาณแผ่นดิน

2.9 การจัดสรรงบประมาณของห้องสมุด

ผลการศึกษาการจัดสรรงบประมาณของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 14) จากห้องสมุด 25 แห่ง พบว่า

งบประมาณที่ได้รับในปีที่ผ่านมาที่ห้องสมุด 20 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 11 แห่ง ได้รับงบประมาณในปีที่ผ่านมา 100,000 – 1,000,000 บาท เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง ได้รับงบประมาณในปีที่ผ่านมา 1,000,000 บาท ขึ้นไป และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง ได้รับงบประมาณในปีที่ผ่านมา 100,000 – 1,000,000 บาท เมื่อพิจารณา งบประมาณแต่ละประเภท พบว่า

ค่านั่งสือที่ห้องสมุด 21 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง ได้รับ ค่านั่งสือ 100,000 – 1,000,000 บาท เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทาง การแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน มากที่สุด 5 แห่ง ได้รับค่านั่งสือ 100,000 – 1,000,000 บาท

ค่าวารสารและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องที่ห้องสมุด 17 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง ได้รับค่าวารสารและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง 1,000,000 บาท ขึ้นไป เมื่อพิจารณา ตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง ได้รับค่าวารสารและ

สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง 1,000,000 บาท ขึ้นไป และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์
จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง ได้รับค่าวารสารและสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ต่ำกว่า 100,000 บาท

ค่าโสตทัศนวัสดุที่กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 1 แห่งระบุ พบว่า ได้รับ
ค่าโสตทัศนวัสดุ 1,000 บาท

ค่าบอกรับฐานข้อมูลที่ห้องสมุด 3 แห่งระบุ พบว่า กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์
จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง ได้รับค่าบอกรับฐานข้อมูล 100,000 – 1,000,000 บาท

ค่าวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่ห้องสมุด 10 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวน
มากที่สุด 5 แห่ง ได้รับค่าวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ ต่ำกว่า 100,000 บาท เมื่อพิจารณาตาม
กลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง เท่ากัน ได้รับค่าวัสดุ
อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่ำกว่า 100,000 บาท และ 100,000 – 1,000,000 บาท และห้องสมุด
สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง ได้รับค่าวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่ำ
กว่า 100,000 บาท

ค่าเงินเดือนที่ห้องสมุด 8 แห่งระบุ พบว่า กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน
มากที่สุด 4 แห่ง ได้รับค่าเงินเดือน 1,000,000 บาท ขึ้นไป

2.10 อาคารสถานที่

ผลการศึกษาอาคารสถานที่ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพใน
สถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 15) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง มีลักษณะเป็นส่วน
หนึ่งของอาคาร เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด
18 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีลักษณะเป็น
ส่วนหนึ่งของอาคาร ซึ่งห้องสมุดโดยทั่วไปมักจะอยู่ในอาคารของคณะ เพื่อให้ความสะดวกสำหรับ
การมาใช้ของผู้ใช้บริการที่อยู่ภายในคณะ และมีห้องสมุดคณะจำนวนน้อยที่มีอาคารเป็นเอกเทศ

2.11 จำนวนชั้นของห้องสมุด

ผลการศึกษาจำนวนชั้นของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 16) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 24 แห่ง ระบุว่า ห้องสมุดมี 1 ชั้น – 4 ชั้น และจำนวน 3 แห่ง ระบุว่าห้องสมุดมี 4 ชั้นขึ้นไป นอกจากนี้มีห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง ที่ระบุอื่นๆ คือ เป็นเพียงห้องเท่านั้น ซึ่งเป็นห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 5 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 4 แห่ง ระบุอื่นๆ ตามที่ได้กล่าวข้างต้น

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 16 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง ระบุว่า ห้องสมุดมี 1 ชั้น – 4 ชั้น

2.12 พื้นที่ของห้องสมุด

ผลการศึกษาพื้นที่ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 17) จากห้องสมุด 30 แห่ง เมื่อพิจารณาตามประเภทพื้นที่ของห้องสมุด พบว่า

พื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุดที่ห้องสมุด 30 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุดต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน มากที่สุด 13 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีพื้นที่ทั้งหมดของห้องสมุด ต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับผู้ให้บริการที่ห้องสมุด 23 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง มีพื้นที่สำหรับผู้ให้บริการ ต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีพื้นที่สำหรับผู้ให้บริการ ต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุด 20 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีพื้นที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศ ต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง ต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร

พื้นที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่ห้องสมุด 25 แห่งระบุ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 24 แห่ง มีพื้นที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 14 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีพื้นที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 1,000 ตารางเมตร

2.13 สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 18) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 29 แห่ง ระบุว่าสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดเหมาะสม และจำนวน 7 แห่ง ระบุว่าสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดไม่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 19 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง ระบุว่าสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดเหมาะสม และ ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 3 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 4 แห่ง ระบุว่าสภาพแวดล้อมภายในห้องสมุดไม่เหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ สภาพแวดล้อมภายในห้องสมุด เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก สภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสม จะทำให้การทำงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่และสภาพการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งห้องสมุดจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งในส่วนของ การปฏิบัติงาน และการบริการ เสมือนเป็นสิ่งแรกที่ผู้ใช้บริการสามารถสัมผัสได้ถึงห้องสมุดที่ดี มีคุณภาพ และน่าสนใจเข้าใช้บริการ

2.14 การดูแลรักษาอาคารสถานที่

ผลการศึกษาการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 19) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 34 แห่ง มีการดูแลรักษา

อาคารสถานที่ และห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง ไม่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ สำหรับห้องสมุดที่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่นั้น พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 28 แห่ง มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 21 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ส่วนห้องสมุดทางการแพทย์ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน ไม่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ สำหรับห้องสมุดที่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่นั้น พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 16 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ อาคารสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความสะอาด สะดวกและสบาย เหมาะแก่การมาใช้บริการ มีส่วนทำให้ห้องสมุดประสบความสำเร็จในการให้บริการ ดังนั้น ห้องสมุดจึงต้องมีการดูแลรักษาอาคารสถานที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะใช้อาคารได้อย่างยาวนานมีประสิทธิภาพและห้องสมุดส่วนใหญ่มีวิธีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ คือ มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การทำความสะอาด ถือเป็นวิธีที่สามารถทำได้ง่าย และสามารถทำได้ทุกวัน แต่ห้องสมุดแต่ละแห่งอาจจะมีผู้รับผิดชอบทำความสะอาดแตกต่างกัน กล่าวคือ บางห้องสมุดอาจจะมีบุคลากรที่ดูแลและทำความสะอาดเอง และบางห้องสมุดมีการจ้างบริษัทเพื่อมาดูแลและทำความสะอาดห้องสมุด

2.15 ครุภัณฑ์ห้องสมุด

จากการศึกษาครุภัณฑ์ห้องสมุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 20) จากห้องสมุด 35 แห่งที่ระบุว่าครุภัณฑ์ห้องสมุดและเมื่อพิจารณาครุภัณฑ์ห้องสมุดแต่ละประเภท พบว่า

ชั้นหนังสือที่ห้องสมุด 34 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง มีชั้นหนังสือต่ำกว่า 100 ชั้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์

จำนวนมากที่สุด 19 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีชั้นหนังสือต่ำกว่า 100 ชั้น

ชั้นวารสารที่ห้องสมุด 3 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 28 แห่ง มีชั้นวารสารต่ำกว่า 100 ชั้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 17 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง มีชั้นวารสารต่ำกว่า 100 ชั้น

ตู้บัตรรายการที่ห้องสมุด 23 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีตู้บัตรรายการต่ำกว่า 5 ตู้ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีตู้บัตรรายการต่ำกว่า 5 ตู้

ชั้นเก็บใส่ตลับที่ห้องสมุด 28 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง มีชั้นเก็บใส่ตลับต่ำกว่า 5 ชั้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีชั้นเก็บใส่ตลับต่ำกว่า 5 ชั้น

ชั้นจุลสารที่ห้องสมุด 20 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง มีชั้นจุลสารต่ำกว่า 5 ชั้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีชั้นจุลสารต่ำกว่า 5 ชั้น

ตู้กฤตภาคที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีตู้กฤตภาค 1 - 2 ตู้ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีตู้กฤตภาค 1 - 2 ตู้

โต๊ะสำหรับผู้ให้บริการที่ห้องสมุด 28 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 25 แห่ง มีโต๊ะสำหรับผู้ให้บริการต่ำกว่า 100 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า

ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีโต๊ะสำหรับผู้ใช้บริการต่ำกว่า 100 ตัว

เก้าอี้สำหรับผู้ใช้บริการที่ห้องสมุด 33 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง มีเก้าอี้สำหรับผู้ใช้บริการต่ำกว่า 100 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 10 แห่ง เท่ากัน มีเก้าอี้สำหรับผู้ใช้บริการต่ำกว่า 100 ตัว และ 100 – 400 ตัว และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีเก้าอี้สำหรับผู้ใช้บริการต่ำกว่า 100 ตัว

ป้ายนิเทศที่ห้องสมุด 27 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง มีป้ายนิเทศต่ำกว่า 10 ป้าย เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีป้ายนิเทศต่ำกว่า 10 ป้าย

เครื่องฉายสไลด์ที่ห้องสมุด 8 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีเครื่องฉายสไลด์ต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 4 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีเครื่องฉายสไลด์ต่ำกว่า 5 เครื่อง

เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 5 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง มีเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ต่ำกว่า 5 เครื่อง

เครื่องอ่าน-พิมพ์ไมโครฟิชที่ห้องสมุด 5 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีเครื่องอ่าน-พิมพ์ไมโครฟิชต่ำกว่า 5 เครื่อง ซึ่งเป็นของกลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์

เครื่องอ่าน-พิมพ์ไมโครฟิล์มที่ห้องสมุด 2 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีเครื่องอ่าน-พิมพ์ไมโครฟิล์มต่ำกว่า 5 เครื่อง ซึ่งเป็นของกลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์

เครื่องเล่นวีดิทัศน์ที่ห้องสมุด 17 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 11 แห่ง มีเครื่องเล่นวีดิทัศน์ต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีเครื่องเล่นวีดิทัศน์ต่ำกว่า 5 เครื่อง

เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงที่ห้องสมุด 12 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 5 เครื่อง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง เท่ากัน มีเครื่องเล่นเทปบันทึกเสียงต่ำกว่า 5 เครื่อง และ 5—10 เครื่อง

เครื่องเล่น VCD ที่ห้องสมุด 8 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีเครื่องเล่น VCD ต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง มีเครื่องเล่น VCD ต่ำกว่า 5 เครื่อง

เครื่องเล่น DVD ที่ห้องสมุด 8 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีเครื่องเล่น DVD ต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 6 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง มีเครื่องเล่น DVD ต่ำกว่า 5 เครื่อง

โทรทัศน์ที่ห้องสมุด 19 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง มีโทรทัศน์ต่ำกว่า 5 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง มีโทรทัศน์ต่ำกว่า 5 เครื่อง

กล้องถ่ายรูปที่ห้องสมุด 4 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีกล้องถ่ายรูปต่ำกว่า 5 ตัว ซึ่งเป็นของกลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์

นุฟิ่งที่ห้องสมุด 19 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง เท่ากัน มีนุฟิ่งต่ำกว่า 10 ตัวและ 10—50 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุด

ทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง เท่ากัน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ จำนวน 3 แห่ง เท่ากัน มีหุฟิงต่ำกว่า 10 ตัว และ 10–50 ตัว

จอฉายที่ห้องสมุด 8 แห่งระบุจำนวน พบว่า ทุกแห่ง มีจอฉายต่ำกว่า 5 จอ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 6 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง มีจอฉายต่ำกว่า 5 จอ

ไมโครโฟนที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีไมโครโฟนต่ำกว่า 5 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง มีไมโครโฟนต่ำกว่า 5 ตัว

ลำโพงที่ห้องสมุด 10 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีลำโพงต่ำกว่า 5 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 7 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีลำโพงต่ำกว่า 5 ตัว

2.16 ทรัพยากรสำนักงาน

ผลการศึกษาคูภัณฑ์สำนักงานของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 21) จากห้องสมุด 35 แห่ง พบว่า

โต๊ะสำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่ห้องสมุด 34 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 มีโต๊ะสำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 19 แห่งและห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 12 แห่ง มีโต๊ะสำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ตัว

เก้าอี้สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่ห้องสมุด 33 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 28 แห่ง มีเก้าอี้สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ตัว เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 17 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่

เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง มีเก้าอี้สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ตัว

เคาน์เตอร์บริการที่ห้องสมุด 23 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีเคาน์เตอร์บริการ 1–2 เคาน์เตอร์ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมาก 9 แห่ง มีเคาน์เตอร์บริการ 1–2 เคาน์เตอร์

เครื่องถ่ายเอกสารที่ห้องสมุด 28 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง มีเครื่องถ่ายเอกสาร 1–2 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีเครื่องถ่ายเอกสาร 1–2 เครื่อง

ชั้นเก็บเอกสารที่ห้องสมุด 20 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง มีชั้นเก็บเอกสารต่ำกว่า 10 ชั้น เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีชั้นเก็บเอกสารต่ำกว่า 10 ชั้น

เครื่องมือซ่อมหนังสือที่ห้องสมุด 7 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีเครื่องมือซ่อมหนังสือ 1–2 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 3 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 2 แห่ง มีเครื่องมือซ่อมหนังสือ 1–2 เครื่อง

2.17 ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์

ผลการศึกษาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 22) เมื่อพิจารณาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์แต่ละประเภท พบว่า

คอมพิวเตอร์ใช้ในงานสืบค้นฐานข้อมูลบนเครือข่ายคณะที่ห้องสมุด 27 แห่งระบุจำนวน พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง มีคอมพิวเตอร์ใช้ในงานสืบค้นฐานข้อมูลบนเครือข่ายคณะต่ำกว่า 10 เครื่อง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์

2.18 การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุด

ผลการศึกษาคณะการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 23) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 33 แห่ง มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ และห้องสมุดจำนวน 3 แห่ง ไม่มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับห้องสมุดที่มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง มีวิธีดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ คือ มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 21 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ และห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง และ ห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง ไม่มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับห้องสมุดที่มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง มีวิธีดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ คือ มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 6 แห่ง มีวิธีดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ คือ ตรวจสอบสภาพและซ่อมแซม

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดอยู่เสมอ เป็นการยืดอายุการใช้งานได้นานขึ้น และการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ของห้องสมุดที่ดียอมทำให้ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจและต้องการที่จะเข้าใช้บริการมากยิ่งขึ้น และห้องสมุดส่วนใหญ่ มีวิธีดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ คือ มีผู้รับผิดชอบในการดูแลและทำความสะอาด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การดูแลและทำความสะอาด เป็นวิธีที่ห้องสมุดทุกแห่งสามารถทำได้ง่ายและสะดวกที่สุด อาจจะเป็นบุคลากรของห้องสมุดเป็นผู้ดูแลและทำความสะอาด หรือจ้างแม่บ้านหรือบริษัทที่รับผิดชอบทำความสะอาด ส่วนการตรวจสอบสภาพและซ่อมแซม เป็นผลสืบเนื่องมาจากการดูแลและทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และมีการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ไปด้วยขณะทำความสะอาด และเมื่อพบว่าชำรุดหรือเสียหายต้องรีบซ่อมแซม ซึ่งอาจจะซ่อมเองหรือส่งซ่อม

2.19 การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด

ผลการศึกษาการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 24) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 35 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุด 32 แห่ง และการประชาสัมพันธ์ภายนอกห้องสมุด 21 แห่ง และห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง ไม่มีการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ ทุกแห่ง (22 แห่ง) และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ ห้องสมุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 19 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุด และจำนวน 15 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ภายนอกห้องสมุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ภายในห้องสมุด และจำนวน 6 แห่ง มีการประชาสัมพันธ์ภายนอกห้องสมุด

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างองค์กรกับชุมชน แสดงให้ทราบถึงนโยบาย ส่งเสริมผลงานหรือบริการ หรือเพื่อรับการสนับสนุนจากชุมชนในด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Aitufe, 1993) ดังนั้น เพื่อให้บริการห้องสมุดเป็นไปอย่างคุ้มค่า จึงต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบ อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันดี และนำมาสู่การมาใช้ห้องสมุดในที่สุด

2.20 สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 25) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 34 แห่ง เท่ากัน ใช้สื่อคำพูดและสื่อสิ่งพิมพ์ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 21 แห่ง เท่ากัน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง เท่ากัน ใช้สื่อคำพูดและสื่อสิ่งพิมพ์ เมื่อพิจารณาสื่อแต่ละประเภท พบว่า

ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง ใช้สื่อคำพูด คือ การนำชมห้องสมุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 16 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง สื่อคำพูด คือ การนำชมห้องสมุด จะเห็นได้ว่า สื่อด้วยคำพูดซึ่งจัดเป็นสื่อพื้นฐาน การนำชมห้องสมุด เป็นการให้ความรู้กับผู้ใช้บริการโดยตรง โดยการสื่อสารด้วยคำพูดโดยตรง คือ ผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้สามารถตอบโต้กันได้ทันที การใช้สื่อประเภทนี้มีข้อดี คือ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับผู้ฟังได้ (วิจิตร อวระกุล, 2534)

ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 24 แห่ง ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ คือ ป้ายประกาศ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 19 แห่ง สื่อสิ่งพิมพ์ คือ ป้ายประกาศ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง สื่อคำพูด คือ คู่มือการใช้ห้องสมุด จะเห็นได้ว่า สื่อประเภทสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถใช้ได้ในขอบเขตกว้างกว่าสื่อประเภทคำพูด โดยมีสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ ป้ายประกาศ ซึ่งทางห้องสมุดจัดทำเพื่อติดประกาศต่างๆ ของห้องสมุด ระเบียบของห้องสมุด ตลอดจนแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับห้องสมุด

สื่อประเภทโสตทัศนฯ ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 3 แห่ง เท่ากัน สื่อประเภทโสตทัศนฯ คือ วิทยุและเทปบันทึกเสียง ซึ่งเป็นของกลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ นอกจากนั้นมีห้องสมุด 4 แห่งระบุสื่อประเภทโสตทัศนฯ อื่นๆ คือ เสียงตามสาย (2 แห่ง) VCD (1 แห่ง) และ CD-ROM (1 แห่ง) จะเห็นได้ว่า สื่อประเภทโสตทัศนฯ เป็นสื่อที่สามารถศึกษาและทำความเข้าใจห้องสมุดได้ง่ายยิ่งขึ้น และยังสามารถศึกษาดูได้ที่เดียวพร้อมกันหลายคน

นอกจากนั้นมีห้องสมุด 15 แห่งที่ระบุสื่อประเภทอื่นๆ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ พบว่า จำนวนมากที่สุด (11 แห่ง) สื่อประเภทอื่นๆ ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ คือ เว็บไซต์ รองลงมา (3 แห่ง) คือ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และจำนวนน้อยที่สุด (1 แห่ง) เท่ากัน คือ จดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (E-Newsletter) และจัดนิทรรศการ

2.21 ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ผลการศึกษาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ตารางที่ 26) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 27 แห่ง มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และจำนวน 9 แห่ง

ไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และจำนวน 4 แห่ง ไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด และจำนวน 5 แห่ง ไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด จากห้องสมุด 9 แห่งที่ระบุว่าไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด แต่มีห้องสมุดเพียง 6 แห่งที่ระบุสาเหตุที่ไม่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง เท่ากัน ระบุว่าไม่มีนโยบายและเป็นเพียงห้องสมุดขนาดเล็ก และจำนวน 1 แห่ง เท่ากัน ระบุว่า เป็นเพียงศูนย์สารสนเทศเท่านั้น ไม่ได้เข้าร่วมเครือข่ายและขึ้นอยู่กับสำนักหอสมุด

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ปริมาณสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย และการประสบปัญหาทางด้านงบประมาณ ทำให้ห้องสมุดแต่ละแห่งไม่สามารถจะดำเนินการที่จะรวบรวมสารสนเทศให้เพียงพอได้อย่างครบถ้วน การประสบกับสภาวะการณดังกล่าว มีส่วนผลักดันให้ห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสารสนเทศรวมตัวกันขึ้นเป็นเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันในการพัฒนาระบบห้องสมุดและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งนับเป็นความร่วมมือที่ทันสมัยและมีความสำคัญในการสืบค้นและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนการให้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน

2.22 ลักษณะความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ผลการศึกษาลักษณะความร่วมมือระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 27) จากห้องสมุด 27 แห่งที่ระบุว่า มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง มีความร่วมมือแบบเครือข่ายห้องสมุด และจำนวน 9 แห่ง มีความร่วมมือแบบภาคีห้องสมุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีความร่วมมือแบบเครือข่ายห้องสมุด เมื่อพิจารณาลักษณะความร่วมมือแต่ละประเภท พบว่า ความร่วมมือแบบภาคีห้องสมุดที่

ห้องสมุด 9 แห่งระบุ พบว่า กลุ่มห้องสมุดทางการแพทย์ จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดแพทย์

ความร่วมมือแบบเครือข่ายห้องสมุดที่ห้องสมุด 23 แห่งระบุ พบว่า ทุกแห่ง มีความร่วมมือแบบเครือข่ายห้องสมุดในประเทศ ซึ่งห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 8 แห่ง เท่ากัน มีความร่วมมือกับสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย และห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดต่างมหาวิทยาลัย และห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 5 แห่ง มีความร่วมมือกับเครือข่ายห้องสมุดต่างประเทศ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 4 แห่งมีความร่วมมือกับ SEAMIC

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 15 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 8 แห่ง มีความร่วมมือแบบเครือข่ายห้องสมุดในประเทศ นอกจากนี้มีห้องสมุด 3 แห่ง ที่ระบุว่ามีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดแบบอื่นๆ คือ ใช้บริการยืมระหว่างห้องสมุดเพียงอย่างเดียว ดังนั้นห้องสมุดในประเทศไทยได้มีการรวมตัวกันในลักษณะเครือข่าย โดยเฉพาะกลุ่มห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ที่มีความต้องการสารสนเทศที่มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา

2.23 วัตถุประสงค์ของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ผลการศึกษาวัดดูประสงค์ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 28) จากห้องสมุด 27 แห่งที่ระบุว่า มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง เท่ากัน มีวัตถุประสงค์เพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศและเพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันและเกิดประโยชน์สูงสุด

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง เท่ากัน มีวัตถุประสงค์เพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศและเพื่อใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันและเกิดประโยชน์สูงสุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถจัดระบบและบริการที่ได้มาตรฐาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ห้องสมุดต่างๆ มีปัญหาที่ คล้ายคลึงกัน คือ ปัญหางบประมาณในการจัดซื้อ

ทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอ ดังนั้นการที่จะประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศได้นั้น ทำได้โดยยืมร่วมกันเพื่อที่จะมีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เพื่อให้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันและทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในส่วนของระบบและการบริการต่างๆ ก็สามารถที่จะมีความร่วมมือกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของห้องสมุด และข้อตกลงร่วมกัน

2.24 ประเภทของความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

ผลการศึกษาประเภทของความร่วมมือระหว่างห้องสมุดของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 29) จากห้องสมุด 27 แห่งที่ระบุว่า มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุด พบว่า ทุกแห่ง มีความร่วมมือด้านบริการ และห้องสมุดจำนวน 23 แห่ง มีความร่วมมือด้านเทคนิค (เนื่องจากมีห้องสมุด 3 แห่ง ไม่ระบุความร่วมมือในด้านเทคนิค) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง มีความร่วมมือด้านบริการ และห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 16 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 7 แห่ง มีความร่วมมือด้านเทคนิค เมื่อพิจารณาตามประเภทของความร่วมมือพบว่า

จากห้องสมุด 23 แห่ง (เนื่องจากมีห้องสมุด 3 แห่ง ไม่ระบุความร่วมมือในด้านเทคนิค) ที่ระบุว่ามีความร่วมมือด้านเทคนิค พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง มีการอบรมบรรณารักษ์ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง เท่ากัน มีการอบรมบรรณารักษ์และการจัดทำฐานข้อมูลบรรณานุกรมวารสารสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 7 แห่ง มีการอบรมบรรณารักษ์

จากห้องสมุด 27 แห่งที่ระบุว่ามีความร่วมมือด้านบริการ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 25 แห่ง มีการยืมระหว่างห้องสมุด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 17 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีการยืมระหว่างห้องสมุด **ดังนั้นจากสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่าห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุดปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้**

จากการศึกษาที่พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 25 แห่ง มีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุด กล่าวคือ การยืมระหว่างห้องสมุดนับว่าเป็นบริการที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากห้องสมุดต่างๆ ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างครบถ้วนตามความต้องการของผู้ใช้ได้ ดังนั้นการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้การบริการของห้องสมุดเป็นไปได้ด้วยความสมบูรณ์ เมื่อห้องสมุดใดไม่มีทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้งานต้องการ สามารถที่จะติดต่อขอยืมทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ในห้องสมุดที่มีความร่วมมือกันได้

งานเทคนิค

2.25 ผู้ที่มีหน้าที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ

ผลการศึกษาผู้ที่มีหน้าที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 30) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง ผู้มีหน้าที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ คือ อาจารย์และนักวิชาการ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง ผู้มีหน้าที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ คือ อาจารย์และนักวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ อาจารย์และนักวิชาการเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาและทราบถึงเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่จะต้องใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้ที่คัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดต่างๆ จึงเป็นอาจารย์และนักวิชาการ เพื่อที่จะเลือกทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงตามความต้องการและตรงหลักสูตรการสอนมากที่สุด

2.26 วิธีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ

ผลการศึกษาวิธีการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์ สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 31) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 33 แห่ง เลือกตามความต้องการของผู้ใช้บริการ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ จำนวนมากที่สุด 20 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง เลือกตามความต้องการของผู้ใช้บริการ กล่าวคือ ห้องสมุดสามารถที่จะจัดหาและเตรียมการบริการสำหรับผู้ใช้บริการได้อย่างครบถ้วน นับว่าห้องสมุดประสบความสำเร็จ ดังนั้นการ

ที่จะคัดเลือกทรัพยากร สารนิเทศนั้น จะต้องเลือกเฉพาะทรัพยากรห้องสมุดที่มีคุณค่าตรงกับ ความสนใจ และความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

2.27 วิธีการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

ผลการศึกษาวิธีการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 32) พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง ใช้วิธีการจัดซื้อ เมื่อพิจารณาตาม กลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ทุกแห่ง ใช้วิธีการจัดซื้อ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ทุกแห่ง เท่ากัน ใช้วิธีการจัดซื้อและการขอรับบริจาค กล่าวคือ การจัดหา ทรัพยากรสารนิเทศโดยวิธีการจัดซื้อ เป็นวิธีการที่ห้องสมุดนิยมใช้กันมากที่สุด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ

2.28 ผู้ที่มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

ผลการศึกษาผู้ที่มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 33) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 32 แห่ง ผู้มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารนิเทศ คือ บรรณารักษ์ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 20 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 ผู้มีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารนิเทศ คือ บรรณารักษ์ เนื่องจากการจัดหา ทรัพยากรสารนิเทศ เป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อสร้างแหล่งทรัพยากรสารนิเทศที่มีคุณค่าในห้องสมุด โดยที่จะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ เพื่อให้ได้ทรัพยากรที่มีประโยชน์ มีคุณค่าที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมของผู้ใช้ในชุมชนนั้นๆ ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่นี้จึงต้องเป็นผู้ที่ ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี มีประสบการณ์และเป็นผู้ที่รู้จักผู้ใช้ของตนเป็นอย่างดี (นงนารด ชัยรัตน์, 2542 : 7) ดังนั้นบรรณารักษ์จึงเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศ

2.29 การวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 34) สำหรับระบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ทรัพยากรสารนิเทศ พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 28 แห่ง ใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน รองลงมา 26 แห่ง ใช้ระบบ

หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง ใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน รองลงมา 15 แห่ง ใช้ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง ใช้ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน รองลงมา 10 แห่ง ใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพไม่ได้มีทรัพยากรสารสนเทศ เฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเพียงอย่างเดียว ยังมีสาขาวิชาอื่นๆ ด้วย ดังนั้นห้องสมุดจึงใช้ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพบางแห่งใช้ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการแบ่งเนื้อหาสาขาวิชาโดยตรง **ดังนั้นจากสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดหุ้ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้**

สำหรับคู่มือที่ใช้ในการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง ใช้หนังสือระบบการจัดหมวดหมู่ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ทุกแห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ทุกแห่ง ใช้หนังสือระบบการจัดหมวดหมู่

2.30 เครื่องมือช่วยค้น

ผลการศึกษาเครื่องมือช่วยค้นของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 35) จากห้องสมุด 35 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง จัดทำรายการออนไลน์(OPAC) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง จัดทำรายการออนไลน์ (OPAC) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจุบันการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดต้องมีความทันสมัยและรวดเร็วขึ้น ดังนั้น ห้องสมุดจึงต้องมีการจัดทำรายการออนไลน์(OPAC) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นด้วยตนเองผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้ใช้บริการมากที่สุด

2.31 การบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ

ผลการศึกษาการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 36) พบว่า ห้องสมุดทุกแห่งมีการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 29 แห่ง ใช้วิธีทำความสะอาด เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 18 แห่ง เท่ากัน ใช้วิธีทำความสะอาดและซ่อมเองเมื่อพบว่าชำรุด และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง เท่ากัน ใช้วิธีทำความสะอาดและส่งซ่อมเมื่อพบว่าชำรุด ทั้งนี้เนื่องจากการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ เป็นงานอย่างหนึ่งที่จำเป็น คือ การดูแลรักษาหนังสือและสื่อทัศนวัสดุต่างๆ วิธีที่ห้องสมุดสามารถทำได้ง่ายที่สุด คือ วิธีทำความสะอาด เช่น บัดฝุ่น และเช็ดทำความสะอาด และส่วนทรัพยากรสารสนเทศที่ชำรุด สามารถที่จะซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมที่จะให้บริการอยู่เสมอ (นงนารถ ชัยรัตน์, 2542)

2.32 นโยบายการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก

จากการศึกษานโยบายการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออกของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 37) พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง มีนโยบายและมีการปฏิบัติงานจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 8 แห่ง มีนโยบายและมีการปฏิบัติงานจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก ทั้งนี้เนื่องจาก การจำหน่ายหนังสือออกเป็นการคัดทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่มีประโยชน์ ไม่เกี่ยวข้อง และไม่เป็นที่ต้องการของผู้ใช้บริการอีกต่อไปออกจากสถาบันบริการสารสนเทศ (ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ, 2533)

2.33 ผู้ที่ดำเนินการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก

ผลการศึกษาผู้ที่ดำเนินงานจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออกของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 38) จากห้องสมุด 30 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง ผู้ที่ดำเนินการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออก คือ บรรณารักษ์ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 15 แห่ง และ

ห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 11 แห่ง ผู้ที่ดำเนินการจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศออก คือ บรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์จะได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องหลักเกณฑ์การคัดเลือกหนังสือ และมีประสบการณ์ในเรื่องความต้องการของชุมชนและรู้จักประโยชน์ของหนังสือทุกหมวดในห้องสมุด (Roy, 1994)

2.34 สาเหตุที่ห้องสมุดมีการดำเนินงานจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศออก

ผลการศึกษาสาเหตุที่มีการดำเนินงานจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศออกของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 39) จากห้องสมุด 29 แห่ง พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 28 แห่ง มีข้อจำกัดด้านเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 16 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง มีข้อจำกัดด้านเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ปัญหาของทุกห้องสมุดคล้ายคลึงกัน คือ ปัญหาด้านพื้นที่ของห้องสมุดไม่เพียงพอในการจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศและ อาจจะเป็นเพราะห้องสมุดมีเนื้อที่จำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อการจัดเก็บทรัพยากรสารนิเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศออก

2.35 เกณฑ์ในการจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศ

ผลการศึกษาเกณฑ์ในการจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศออกของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 40) จากห้องสมุด 30 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง ทรัพยากรสารนิเทศมีสภาพเก่า

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 12 แห่ง เท่ากัน ระบุว่า ทรัพยากรสารนิเทศมีสภาพเก่าและทรัพยากรสารนิเทศมีซ้ำจำนวนมาก และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 10 แห่ง เท่ากัน ทรัพยากรสารนิเทศมีสภาพเก่าและทรัพยากรสารนิเทศมีเนื้อหาล้าสมัย กล่าวคือ ทรัพยากรสารนิเทศมีความหลากหลายและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศใหม่เข้ามา จึงต้องมีการจำหน่ายทรัพยากรสารนิเทศ ดังนั้น

ทรัพยากรสารสนเทศที่มีสภาพเก่า ทรัพยากรสารสนเทศมีซ้ำจำนวนมาก และทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาล้าสมัย สมควรที่จะจำหน่ายออก ซึ่งจะทำให้มีเนื้อที่ในการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้มากขึ้น และผู้ใช้บริการยังใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใหม่และมีเนื้อหาที่ทันสมัยมากขึ้น

2.36 ระยะเวลาที่กำหนดในการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศ

ผลการศึกษาระยะเวลาในการจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศออกของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 41) จากห้องสมุด 30 แห่ง พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง ปฏิบัติเป็นครั้งคราว โดยปฏิบัติเมื่อมีการสำรวจหนังสือ 14 แห่ง จัดทำเป็นโครงการ 6 แห่ง ระบุวิธีอื่นๆ 3 แห่ง คือ เมื่อมีหน่วยงานขอรับบริจาคมา (1 แห่ง) เมื่อชั้นหนังสือเต็มจะคัดหนังสือ 10 ปีย้อนหลังออก (1 แห่ง) และเลือกตั้งแต่ได้รับหนังสือโดยตัดสินใจว่าเล่มใดไม่เอา (1 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 13 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวนมากที่สุด 9 แห่ง ปฏิบัติเป็นครั้งคราว โดยห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 10 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 4 แห่ง ปฏิบัติเมื่อมีการสำรวจหนังสือ ห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 3 แห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 3 แห่ง จัดทำเป็นโครงการ และห้องสมุดทางการแพทย์จำนวน 1 แห่ง ระบุวิธีอื่นๆ คือ เมื่อมีหน่วยงานขอรับบริจาคมา และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์จำนวน 2 แห่ง ระบุวิธีอื่นๆ คือ เมื่อชั้นหนังสือเต็มจะคัดหนังสือ 10 ปีย้อนหลังออก และเลือกตั้งแต่ได้รับหนังสือโดยตัดสินใจว่าเล่มใดไม่เอา

การบริการ

2.37 บริการของห้องสมุด

ผลการศึกษาด้านบริการของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 42) พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง มีบริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่าห้องสมุดทางการแพทย์ทุกแห่ง และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ทุกแห่ง มีบริการยืม-คืน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการหนังสือภาษาไทยและ

ภาษาต่างประเทศ และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ทุกแห่งยังมีบริการหนังสืออ้างอิง เนื่องจาก บริการยืม-คืน เป็นบริการหลักของห้องสมุด ส่วนบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เป็นบริการของห้องสมุดที่ช่วยผู้ใช้ห้องสมุดค้นคว้าเรื่องราวที่ต้องการจากแหล่งต่างๆ และบริการหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเป็นบริการที่ห้องสมุดจะคัดเลือกและจัดหาสารนิเทศต่างๆ เตรียมไว้ให้บริการ โดยจัดสถานที่ให้เหมาะสมแก่การใช้บริการสารนิเทศแต่ละประเภท เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

2.38 ประเภทของผู้ใช้บริการ

จากการศึกษาประเภทของผู้ใช้บริการของห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา (ตารางที่ 43) พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง ผู้ใช้บริการ คือ อาจารย์และนักศึกษา เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดทางการแพทย์ทุกแห่ง ผู้ใช้บริการ คือ อาจารย์และนักศึกษา และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์ ผู้ใช้บริการ คือ อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย/สถาบัน และบุคคลทั่วไป

3. ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด

3.1 ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหาร

ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหาร (ตารางที่ 44) โดยรวมพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่ห้องสมุดพบในระดับมากมี 2 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.78) และห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายได้ในภายหน้า (ค่าเฉลี่ย 3.61)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดทางการแพทย์พบในระดับมากมี 1 เรื่อง คือ ห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายได้ในภายหน้า (ค่าเฉลี่ย 3.55) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์พบในระดับมากมี 6 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.45) พื้นที่สำหรับเก็บทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.90) และพื้นที่สำหรับผู้ใช้นิเทศไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.89)

จากการศึกษาที่พบว่า โดยปัญหาที่พบในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องจาก ห้องสมุดต่างๆ มีภาระงานมาก ดังนั้นบุคลากรจึงต้องมีปริมาณที่เหมาะสมกับภาระงานต่างๆ แต่ห้องสมุดบางแห่ง มีบรรณารักษ์หรือผู้ดำเนินงานห้องสมุดเพียงคนเดียว ดังนั้น ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ จึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ส่วนปัญหางบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ดังนั้นจากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาประสบในระดับมาก คือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิค

ผลการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิค (ตารางที่ 45) โดยรวมพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาฐานข้อมูลไม่เพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.23)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดทางการแพทย์พบในระดับปานกลางมีทั้งหมด 7 เรื่อง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ฐานข้อมูลไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.37) ฐานข้อมูลไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.32) และขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์พบในระดับมากมี 1 เรื่อง คือ ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ครบถ้วน (ค่าเฉลี่ย 3.62)

จากการศึกษาที่พบว่าปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดด้านงานเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาฐานข้อมูลไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากเนื้อหาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ต้องมีความทันสมัยและเป็นปัจจุบันเสมอ ทั้งนี้ฐานข้อมูลต่างๆ นับว่ามีสารสนเทศที่มีความทันสมัยและมีเนื้อหาที่จำเป็นต่ออาจารย์และนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นอย่างมาก ดังนั้นห้องสมุดต่างๆ ควรที่จะจัดเตรียมฐานข้อมูลไว้ให้บริการอย่างเพียงพอ อาจเนื่องจากงบประมาณที่จำกัด และการบอกรับฐานข้อมูลต่างๆ มีราคาสูง ดังนั้น ห้องสมุดจึงไม่สามารถที่จะจัดหาฐานข้อมูลตามที่ใช้บริการต้องการได้ครบถ้วน ส่วนปัญหาการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจากสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ประสบในระดับมาก คือ ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 ปัญหาในด้านการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริการ

ผลการศึกษาปัญหาในด้านการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริการ (ตารางที่ 46) โดยรวม พบว่า ปัญหาในด้านการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริการอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาที่พบในระดับมาก คือ ปัญหาคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.66)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดทางการแพทย์พบในระดับมาก คือ คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.65) และห้องสมุดสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทางการแพทย์พบในระดับมาก คือ คอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.67) เช่นกัน

จากการศึกษาที่พบว่า ปัญหาในด้านการดำเนินงานห้องสมุดด้านการบริการอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาที่พบในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอในการให้บริการ เนื่องจากในปัจจุบัน คอมพิวเตอร์นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการบริการของห้องสมุด ทั้งคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการบริการอินเทอร์เน็ตและฐานข้อมูล แต่ห้องสมุดมีงบประมาณที่จำกัด จึงไม่สามารถที่จะจัดซื้อคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อการให้บริการ

สรุปผลการทวิสุจน์สมมติฐาน

จากการวิจัยเรื่องการดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า มีทั้งเป็นไปและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

1. ผลการศึกษาที่เป็นไปตามสมมติฐาน เป็นไปบางส่วนตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในสถาบันอุดมศึกษามีการจัดหมู่ระบบหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน และมีความร่วมมือในการยืมระหว่างห้องสมุด

2. ผลการศึกษาที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่สังกัดฝ่ายวิชาการของคณะ เนื่องจากเป็นจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของห้องสมุดทั้งหมด และไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ปัญหาที่ห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในสถาบันอุดมศึกษา ประสบในระดับมาก คือ งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศและขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพราะปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรห้องสมุดให้เหมาะสมกับภาระงานต่างๆ ในห้องสมุด
2. ควรสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันระหว่างห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์
สุขภาพ
3. ควรเพิ่มพื้นที่ของห้องสมุดให้เพียงพอกับพื้นที่สำหรับผู้ให้บริการ พื้นที่สำหรับเก็บ
ทรัพยากรสารสนเทศ และพื้นที่สำหรับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
4. ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น
5. ควรมีการจัดทำรายการออนไลน์ (OPAC) เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยค้น และพัฒนาระบบ
การสืบค้นให้รวดเร็วมากขึ้น
6. ควรบอกรับหรือจัดหาฐานข้อมูลให้เพียงพอและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ
7. ควรมีการจัดทำคู่มือการยืมระหว่างห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
8. ควรมีคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ
9. ควรส่งเสริมการให้บริการยืมระหว่างห้องสมุด

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาการดำเนินงานของห้องสมุดในสาขาวิชาอื่นๆ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์
สาขานิติศาสตร์ เป็นต้น
2. ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
3. ศึกษาความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ